

Palvelujen suhdanteet 3/2013

LOGISTIIKKA • INFORMAATIO JA VIESTINTÄ • YRITYS- JA ASIANTUNTIJAPALVELUT • HALLINTO- JA TUKIPALVELUT • VIHDE JA VIRKISTYS • KIINTEISTÖALA • MUUT PALVELUT

Palvelutuotannon muutos jää kuluvana vuonna nollan tuntumaan – taantuma on syönyt yritysten kannattavuutta

- > “Kokonaistuotannon alamäki näyttäisi taittuneen Euroopan kriisimaissakin. Kunnollista kasvua joudutaan vielä odottamaan.”
- > “Yritysten erikoistuminen on mahdollistanut uusien palvelukonseptien luomisen ja kansainvälistymisen.”
- > “Suhdanneherkän henkilöstöpalvelualan liikevaihto kääntyi jälleen kasvuun.”

PALTA

Sisällys

Eurooppa on löytämässä pitkän	
tien pois taantumasta.....	1
Hidasta kasvua heikkenevillä katteilla	2
Logistiikka.....	3
Informaatio ja viestintä.....	4
Yritys- ja asiantuntijapalvelut.....	5
Hallinto- ja tukipalvelut.....	6
Viihde ja virkistys	7
Muut palvelut ja sektorit	8

Palvelualojen työntajat PALTA on elinkeino- ja työmarkkinapoliittinen etujärjestö.

PALTAn jäseniä ovat 1 650 yritystä ja yhteisöä, jotka yhteensä työllistävät Suomessa noin 150 000 työntekijää. PALTA on EK:n kolmanneksi suurin jäsenliitto.

Palveluiden suhdanteet -katsauksessa tarkastellaan yksityisten palvelujen (pl. kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta, koulutus ja terveydenhoito) suhdannekehitystä. Katsauksen luvut ja laskelmat perustuvat 14.11.2013 tilanteeseen. PALTA julkaisee suhdannekatsauksensa neljä kertaa vuodessa. Seuraavat katsaukset julkaistaan 18.2.2014, 20.5.2014, 19.8.2014 ja 18.11.2014.

Lisätietoja

Ekonomisti Matti Paavonen, puhelin 020 595 5031 matti.paavonen@palta.fi
Toimitusjohtaja Riitta Varpe, puhelin 040 534 5353 riitta.varpe@palta.fi

Eurooppa on löytämässä pitkän tien pois taantumasta

Euroopassa toisella neljänneksellä alkanut heikko kasvu jatkuu, ja luottamus talouteen on kohentunut selvästi. Suomessa kokonaistuotannon kasvu pysyy vielä nollan tuntumassa ja työllisyystilanne vaikeana.

Maailmantalous

Suomen voimakkaasti Eurooppaan painottuneen viennin kannalta on huojentavaa, että kriisimaissakin kokonaistuotannon alamäki näyttäisi taittuneen. Euroopan kokonaiskysynnän kannalta työllisyystilanteen paraneminen on välttämätöntä. Työllisyyskehityksessä ollaan kuitenkin vasta siinä tilanteessa, että työttömien määrä ei enää kasva.

Yritysten ja kuluttajien odotusten koheneminen lupaa jatkoa orastavalle kasvulle. Ennusteissa Suomen ja Euroopan talouskasvu näyttäyty lähivuosina kuitenkin niin vaisuna, että ilman rakenneuudistuksia ei työttömyyden tai julkisen talouden ongelmia ratkaista. Uudistusten lisäksi tarvitaan yritystasolla kasvuhakuisuutta ja kansainvälistymistä.

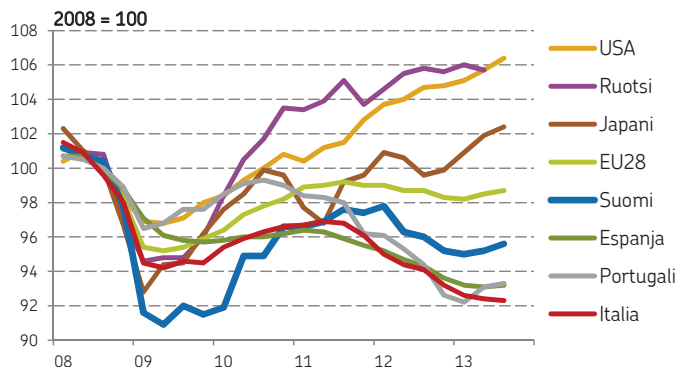
Kotimaa ja kuluttajat

Teollisuuden ja kaupan alamäki hidastui vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta viennin alamäki kiihtyi jälleen. Matalan inflaation ansiosta kuluttajien ostovoima kasvoi hieman vuodentakaiseen nähden. Ensi vuonna ostovoimaa nakertavat kuitenkin tulevat kunnallisverokorotukset. Työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden määrän lisääntyessä voimakkaasti sekä työttömien, että työllisten määrä väheni vuodentakaiseen nähden. Ennakkotietojen mukaan Suomen kokonaistuotantokin (BKT) kasvoi heinäsyyskuussa hieman edellisneljännekseen nähden.

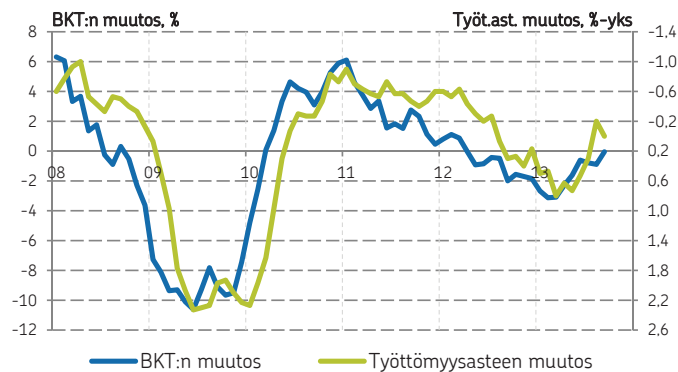
Taantumien vaikutukset näkyvät pitkään

Ennen taantumaa julkinen talous mitoitettiin oletukselle, että talouskasvu pysyy kahden-kolmen prosentin tuntumassa. Viimeisen viiden vuoden keskimääräinen kokonaistuotannon kasvu on ollut prosenttiyksikön miinuksella. Kertymänä tämä tarkoittaa, että Suomelta on tuohon odotettuun kasvu-uraan nähden jäänyt tuottamatta reilun yhdeksän kuukauden kokonaistuotanto (148 Mrd. €). Tämä taas näkyy 30 miljardin euron lisäyksenä valtion velassa.

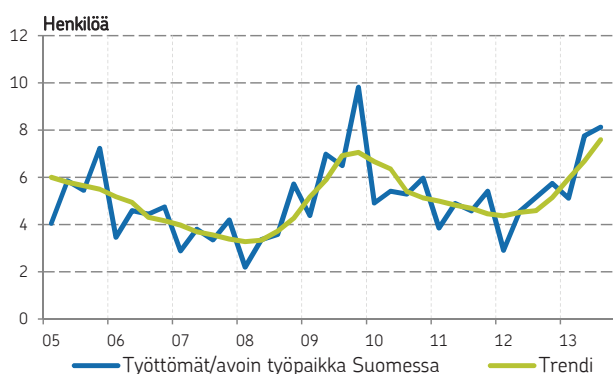
Palautuminen kaksoistaantumasta on päässyt hitaasti liikkeelle.

Suomen kokonaistuotanto ja työttömyysaste pysyivät kolmannella neljänneksellä edellisvuoden tasolla.

Hankalan taloustilanteen vuoksi on tilastoissa avointa työpaikkaa kohden kahdeksan työtöntä, TEM:n tilastojen mukaan jopa yksitoista. Kymmenet tuhannet työttömät ovat lopettaneet aktiivisen työnhaun.

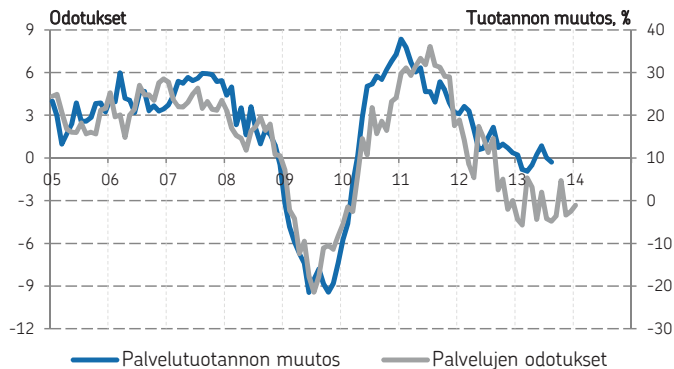
Talouden perustunnusluvut %

	II/12	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13
BKT (nelj.vuosi)	-1,5	-0,3	-0,8	-0,2	0,2	0,4
BKT (vuosimuutos)	-0,7	-1,5	-2,4	-2,8	-1,2	0,0
Vienti	-0,9	0,4	-0,6	-3,1	-2,0	-4,6
Ostovoima	1,4	-1,1	-0,3	-1,4	-0,1	0,5
Työttömyysaste	7,6	7,9	7,9	8,2	8,1	8,0

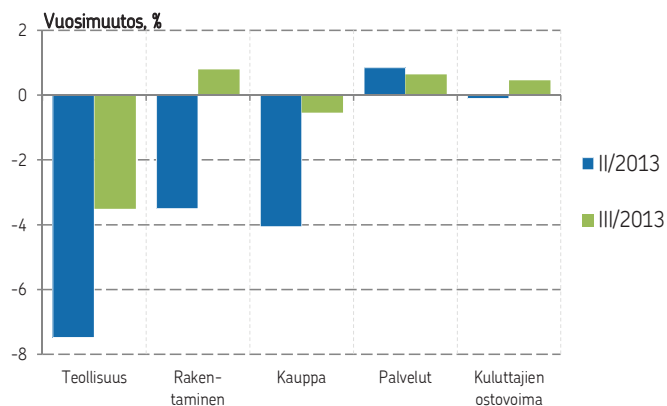
Hidasta kasvua heikkenevillä katteilla

Yksityisten palvelujen liikevaihdon arvo ja tuotannon määrä ovat hienoisessa kasvussa. Työllisten määrä on pysynyt lähes edellisvuotisella tasolla. Yritysten kannattavuus on heikentynyt ja tulevaisuudenodotukset ovat yhä synkät.

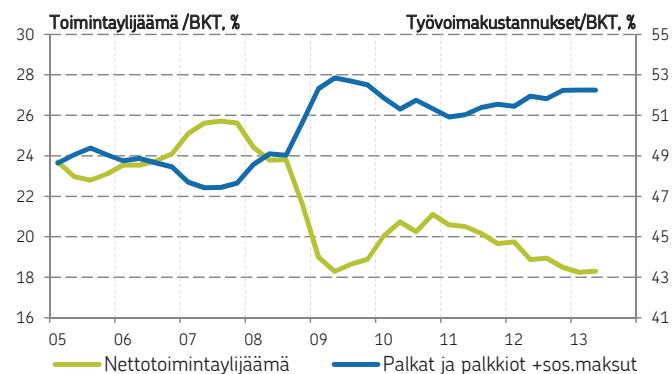
Palveluyritysten tulevaisuudenodotukset ovat heikolla tasolla ja tuotannon määrän kasvu pysähdyksissä.

Tuotantomäärien alamäki on toimialasta riippuen hidastunut tai pysähtynyt. Kuluttajien ostovoima jopa kasvoi kolmannella neljänneksellä.

Kansantalouden toimintaylijäämän osuus BKT:sta on pudonnut tasaisesti, mikä kuvaa pitkittyneen taantuman vaikutusta yksityisen sektorin kannattavuuteen.

Tuotannon kasvu kuluvana vuonna nollan tuntumassa, kannattavuus heikentynyt

Palvelualojen liikevaihdon ja tuotannon muutos jää kuluvana vuonna nollan tuntumaan. Toimialojen väliset erot kehityksessä ovat suuria. Eniten lamasta on kärsinyt ulkomaankaupasta elävä logistiikka-ala. Jotkin elinkeinon palvelut ovat taas kasvaneet tasaisesti muun muassa ulkoistuksien myötä. Synkästä taloustilanteesta huolimatta tuotantomäärät eivät ole romahtaneet. Toisaalta myös palveluyritysten kannattavuus on kuluvana vuonna heikentynyt entisestään, kuten nähdään EK:n suhdannebarometrin tuloksista.

Liikevaihto kasvoi runsaalla prosentilla

Toteutunut kehitys on ollut hieman ennakoitua parempaa, ja taantuman työllisyysvaikutukset ovat jääneet odotettua pienemmiksi. PALTAn ennusteessa ennakoidaan¹ palvelujen liikevaihdon kasvaneen heinä-syyskuussa runsaan prosentin ja tuotannon määrän vajaan prosentin verran vuodentakaiseen nähden. Yksityisten palvelujen työllisten määrä on kuluvana vuonna pysynyt lähes edellisvuotisella tasolla.

Tulevaisuudennäkymät yhä vaisut

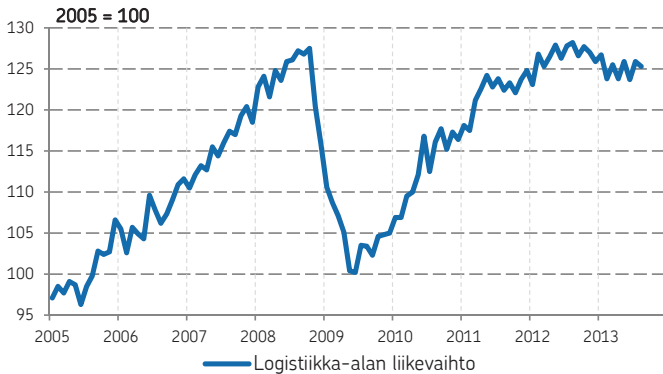
Ennustehorisontti on yhä lyhyt, ja luottamusindikaattorit normaalia heikommalla tasolla. Huomattavaa on, että kuluttajien pessimististen työllisyysodotusten takia voidaan olettaa työttömyysasteen pysyvän korkealla. Tämä taas ennakoi vaisun talouskehityksen jatkuvan pitkälle ensivuoden puolelle.

”Ei dramaattisia muutoksia arkkitehtisuunnittelussa. Kapasiteetti on ollut koko ajan lähes täyskäytössä, mutta odotuksia hallitsee pessimismi.”

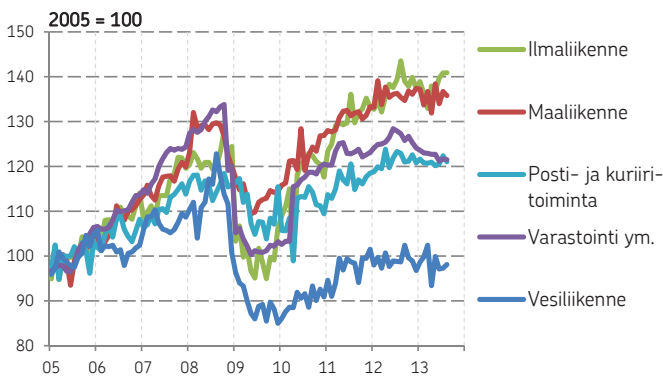
Vesa Juola / Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL, toiminnanjohtaja

Alan tulevaisuudenodotukset ovat kevään jälkeen hieman piristyneet, mutta ulkomaankaupan ja kotimaan tavarankuljetuksen volyymin jatkuva supistuminen pitää logistiikan kehityksen pakkasella.

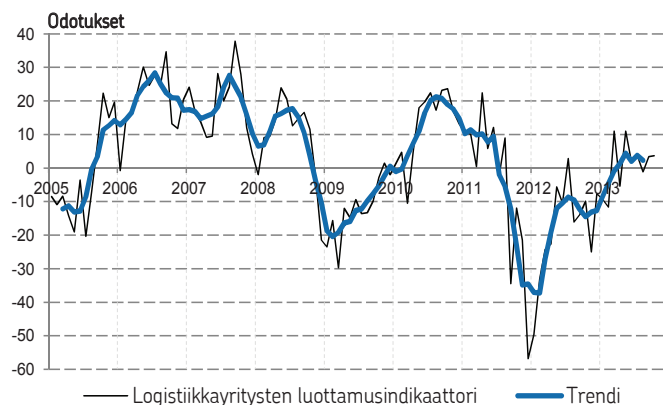
Logistiikan liikevaihdon alamäki jatkunee loppuvuonna.

Heikko liikevaihtokehitys näkyy kaikilla toimialoilla.

Logistiikkayritysten odotuksia kuvaava luottamusindikaattori on ollut viime kuukaudet hienoisessa nousussa.

"Sekä ulkomaankaupan volyymit että arvo ovat kutistuneet ja hinnat ovat laskeneet viime vuodesta. Toisaalta ulkomaan liikenteen volyymit heilahtelevat nykyään aiempaa voimakkaammin. Kotimaan kuljetusten osalta tilanne on vähän positiivisempi. Nykyisen volyyminkehityksen ja asiakkaiden näkemysten perusteella ensi vuoden alkupuolisko ei näytä rohkaisevalta. Toivon kuitenkin, että pohjakosketus on jo nähty."

Göran Åberg / Schenker Oy, toimitusjohtaja

Ulkomaankauppa ja tavarankuljetus laskussa

Suomen viennin (-5 %) alamäki jatkui kolmannella neljänneksellä entistä nopeampana, mutta tuonnin arvo nousi hieman edellisvuotta korkeammalle tasolle (+1 %). Kotimaan tavaraliikenteen volyymi supistui ensimmäisellä vuosipuoliskolla kuusi prosenttia edellisvuoteen nähden. Suomen ulkomaankaupan ja näin ollen myös logistiikkapalvelujen kasvunäkymät ovat toistaiseksi hyvin heikot. Ilmailualan kehitystä varjostavat jatkuvat työtaistelut.

Liikevaihto ja tuotanto laskussa

Logistiikka-alan liikevaihto supistui vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla noin prosentin. PALTAn ennusteessa alamäen ennakoidaan jatkuvan vuoden kolmannella neljänneksellä liikevaihdon supistuessa vajaat kaksi prosenttia ja tuotannon vajaan prosentin vuodentakaiseen nähden.

Logistiikan toimialojen välillä on jonkin verran eroja liikevaihdon kehityksessä, mutta kansantalouden yleisesti heikot kasvunäkymät hidastavat kaikkien alojen kehitystä.

Logistiikkapalvelujen henkilöstömäärä supistui vuonna 2012 arviolta kaksi prosenttia. Kuluvana vuonna henkilöstömäärän odotetaan supistuvan noin prosentin eli reilulla tuhannella henkilöllä.

Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle, %

	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
H Kuljetus ja varastointi	2,8	2,8	-1,1	-0,6	-1,7	→
49 Maa- ja rautatieliikenne	2,0	3,9	-1,4	0,0	-1,0	↗
50 Vesiliikenne	2,5	-1,5	2,5	-2,7	-1,5	→
51 Ilmailiikenne	6,3	3,1	0,2	2,0	-2,0	
52 Varastointi ym.	2,3	2,8	-3,1	-2,1	-2,5	↗
53 Posti- ja kuriiritoim.	4,2	3,0	-0,5	0,5	-2,0	→

Ennustenuolien selitteet

- ↗ kasvu kiihtyy
- kasvuvauhti ei muutu
- ↘ kasvu hidastuu

Informaatio ja viestintä

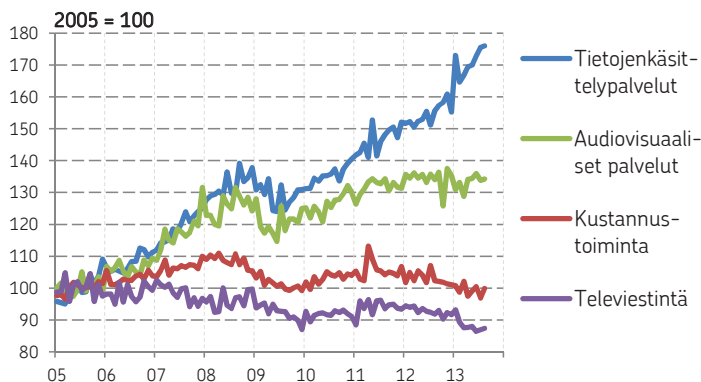
Media-ala, Televiestintä ja
Tietojenkäsittelypalvelut

Televiestinnän alamäki jatkuu hieman edellisneljänestä hitaampana. Erot alatoimialojen rakenteissa ja kehityksessä ovat suuria. Teknologiateollisuuden mukaan tietojenkäsittelypalvelujen liikevaihto kasvaa peliteollisuuden vetämänä.

Tietojenkäsittelypalvelujen suotuisa kehitys on pitänyt informaatio- ja viestintäpalvelujen liikevaihdon kasvussa.

Toimialoitteiset erot kehityksessä ovat rakenteellisista syistä suuria.

Informaatio- ja viestintäpalvelujen odotukset ovat kolmannella neljänneksellä hieman heikentyneet.

"Suhdanteita enemmän yrityksen kehitykseen vaikuttavat muutokset sääntelyssä. Niinpä on tärkeää, että taajuuspolitiikassa pidetään jatkossakin kiinni kansallisesta päätöksenteosta. Kaikkea päätösvaltaa ei tule siirtää EU-tasolle."

Sirpa Ojala / Digita Networks Oy, toimitusjohtaja

Suurin osa toimialasta laskusuhdanteessa

Informaatio- ja viestintäpalvelujen liikevaihto kasvoi huhti-toukokuussa 2,6 prosenttia vuodentakaiseen nähden. Tietojenkäsittelypalveluja lukuun ottamatta ovat alan toimialat kehittyneet kuluvana vuonna varsin molli-voittoisesti. Tietotekniikka-alaa edustavan Teknologiateollisuuden suhdannekatsauksessa todetaan, että "Alan liikevaihtoa Suomessa ovat kasvattaneet tänä vuonna erityisesti pelialan yritykset". Teknologiateollisuuden pääekonomistin **Jukka Palokankaan** mukaan "perinteisten tietotekniikkapalvelujen liikevaihdon kasvu on ollut muutaman prosentin luokkaa".

Liikevaihto kasvaa, työllisyys supistuu

PALTA:n ennusteissa liikevaihdon kasvun ennakoitaan tietojenkäsittelypalvelujen ansiosta kiihtyneen kolmannella neljänneksellä vajaan viiteen prosenttiin. Muiden alan toimialojen suhdannetilanne on kuitenkin hyvin vaikea. Koko informaatio- ja viestintäpalvelujen työllisten määrän ennakoitaan alkuvuonna hieman supistuneen edellisvuoteen verrattuna. Televiestinnän liikevaihdon alamäen ennakoitaan kolmannella neljänneksellä hieman hidastuneen.

Tulevaisuudenodotukset yhä heikolla tasolla

Odotukset lähikuukausille ovat suurimmassa osassa yrityksiä melko heikot, vaikka myyntiodotukset ovatkin jonkin verran parantuneet.

Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle. %

	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
J Informaatio ja viestintä	0,9	1,2	1,3	2,6	4,7	→
58 Kustannustoiminta	-1,6	-3,6	-5,1	-2,9	-4,0	→
59 Elokuva, TV-ohj. tuot; musiikin kustannus	1,5	8,6	-7,3	3,5	1,5	→
60 Radio- ja televisitoim.	3,1	-3,5	-4,5	0,3	-2,5	↗
61 Televiestintä	-3,0	-1,7	-5,1	-6,8	-2,0	→
62+63 Tietojenkäsit.palv.	4,7	5,2	9,8	11,5	15,0	→

Yritys- ja asiantuntijapalvelut

Liikkeenjohdon palvelut, Mainostoiminta ja markkinatutkimus, Tieteelliset ja tekniset palvelut sekä Muut yritys- ja asiantuntijapalvelut

Liikevaihto kasvaa, mutta kasvu jää kuluvana vuonna kauas edellisvuosien vauhdista. Tulevaisuudenodotukset ovat yhä matalalla tasolla. Muiden toimialojen alamäki vaikeuttaa elinkeinoelämän palvelujen tilannetta.

Liikevaihdon kasvu hidastunut

Yritys- ja asiantuntijapalvelujen liikevaihto supistui vuoden ensimmäisellä neljänneksellä lähes neljä prosenttia, mutta kasvoi toisella neljänneksellä kolme prosenttia vuodentakaiseen nähden. PALTAn ennusteessa liikevaihdon ennakoidaan kasvaneen kolmannella neljänneksellä jo noin neljä prosenttia ja tuotannon määrän noin kolme prosenttia. Työllisten määrän ennakoidaan kuluvaan vuoden aikana hieman kasvaneen.

Markkinointi kärsii taantumasta muita pahemmin

Liike-elämän palveluissa, kuten liikkeenjohdon-, tutkimus- ja teknisissä palveluissa liikevaihdon kasvu on jatkunut alkuvuoden notkahduksen jälkeen lähes aiempaa vauhtia. Mainostoimistojen liikevaihdon heikko kehitys kuvastaa heikkoa yleistä taloustilannetta, mutta osaltaan myös toimialan rakennemuutosta verkkomainonnan syrjäyttäessä printtimainontaa.

Tulevaisuudenodotukset yhä matalalla

Toimialan yritysten odotukset ovat kuluvaan vuoden aikana vaihdelleet voimakkaasti, mutta pysyneet melko matalalla tasolla. Tämä ennakoi liikevaihdon kasvun pysyvän maltillisena. Paljon riippuu asiakastoimialojen kuten muiden palvelualojen ja teollisuuden kehityksestä.

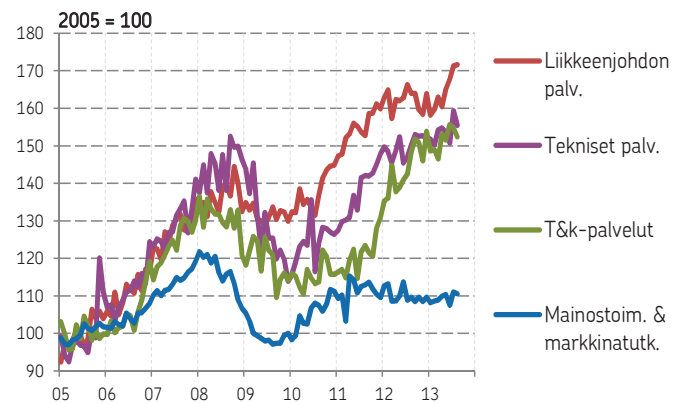
Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle. %

	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
M Ammatillinen, tieteel. ja tekninen toiminta	4,4	2,7	-2,0	3,1	3,9	↗
69+70 Lakiasiaint- ja laskentatoimien palv.; liikkeenjohdon konsult.	5,6	0,0	-3,5	2,8	4,5	→
71 Arkkiteht- ja ins.palv.; tekn. testaus	5,3	4,8	0,2	4,8	5,0	→
72 Tieteellinen tutkim. ja kehittäminen	21,8	16,4	-0,2	11,7	5,0	→
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	-4,3	-0,9	-5,6	-0,2	1,0	↗
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	2,0	3,1	-2,0	-3,2	-0,5	↗
75 Eläinlääkintäpalv.	0,4 %	0,8 %	14,0	18,5	10,0	↘

Liikevaihdon kasvu hidastunut vuoden 2011 jälkeen.

Monilla alatoimialoilla liikevaihto on kasvanut ensimmäisen taantumankin jälkeen hyvää vauhtia.

Yritys- ja asiantuntijapalvelujen odotukset ovat kolmannen neljänneksen aikana hieman heikentyneet.

"Tarkastus- ja sertifiointiliiketoimintamme on luonteeltaan vakaata, mutta teollisuuden puolella on tilanne on tällä hetkellä huomattavasti haastavampi. Tänä vuonna olemme pitäneet päättävänä muutamilla hyvillä vientiprojekteillamme. Kansainvälistyminen on edellytys sille, että töitä riittää ympäri vuoden. Hyvien pilottien kautta aukeaa uusia kanavia ja markkinointitapoja."

Timo Okkonen / Inspecta Oy, maajohtaja

Hallinto ja tukipalvelut

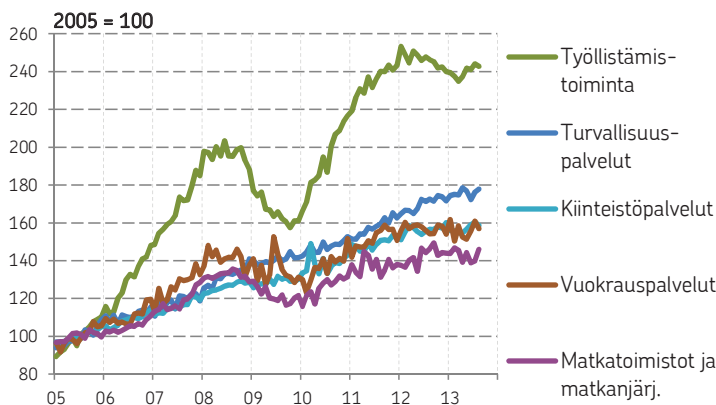
Työvoiman välitys, -vuokraus ja rekrytointi, Matkatoimistot ja matkanjärjestäjät, Vuokraus- ja leasingtoiminta, Turvallisuuspalvelut, Kiinteistöhoito, maisemanhoito ja siivous, Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle

Liikevaihdon kasvu on pysähtynyt, ja tuotannon määrä supistuu. Toimialan tulevaisuudennäkymät ovat huomattavasti keskimääräistä synkemmät. Suhdanneherkän työllistämistoiminnan liikevaihto on kääntynyt jälleen kasvuun.

Hallinto- ja tukipalvelujen liikevaihdon kasvu jäänee kuluvana vuonna nollan tuntumaan.

Monien toimialojen kehityksessä on havaittavissa pientä piristymistä.

Hallinto- ja tukipalvelujen tulevaisuudenodotukset ovat keskimääräistä heikommalla tasolla.

"Markkinakysynnän suhteen ilmassa on orastavaa positiivisuutta. Selkeästi on myös havaittavissa alalla tapahtuva rakennemuutos eli asiakkaat haluavat laajempia turvallisuuteen ja riskien hallintaan liittyviä kokonaisuuksia sekä asiakaspalveluosaamista perinteisen vartiointin lisäksi."

Juha Murtopuro / Turvatiimi Oyj, toimitusjohtaja

Liikevaihdon kasvu pysähdyksissä, tuotanto miinuksella

Hallinto- ja tukipalvelujen liikevaihto supistui vuoden ensimmäisellä puoliskolla vajaan prosentin ja tuotanto noin kolme prosenttia. Kolmannen neljänneksen vuosimuutoksen ennakkoidaan PALTAn ennusteessa nousseen niukasti plussalle. Tuottajahintojen noustessa noin kolmen prosentin vauhtia supistui toimialan tuotannon määrä noin kaksi prosenttia. Tuotannon alamäen myötä myös alan työllisyyden ennakkoidaan kääntyneen hienoiseen laskuun.

Suhdanneherkän työllistämistoiminnan liikevaihto taas kasvussa

Liikevaihdon alamäki näyttäisi taittuvan vuoden loppua kohti kaikilla hallinto- ja tukipalvelujen alatoimialoilla. Huomattavaa on, että voimakkaasti suhdanteisiin reagoivan työvoiman vuokrauksen ja rekrytoinnin liikevaihto on kääntynyt kasvuun. Turvallisuuspalvelujen myynnin kasvu on jatkunut tasaisena, vaikkakin hintojen nousua hitaampana. Alan yritysten mukaan kertyneestä kasvusta ei ole tullut helpotusta myyntikatteisiin. Työllisten määrä yksityisissä turvallisuuspalveluissa on kasvanut 10 prosenttia vuodesta 2008.

Loppuvuoden kasvunäkymät vaisut

Toimialan suhdannenäkymissä on havaittavissa voimakkaan pudotuksen jälkeen pientä paranemista, vaikka myyntiodotukset loppuvuodelle ovatkin alamaissa.

Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle, %

	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
N Hallinto- ja tukipalv.	4,8	3,1	-0,7	-0,6	0,5	↗
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	5,7	1,4	-2,1	-1,9	-4,0	↗
78 Työllistämistoiminta	2,5	-1,5	-5,0	-3,6	0,5	→
79 Matkatoimistojen ja -järjestäjien toiminta	9,0	3,7	4,7	-2,5	0,0	→
80 Turvallisuus- vartiointi- ja etsiväpalvelut	7,3	6,6	5,4	4,5	3,0	→
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	3,9	5,5	-1,2	1,4	3,0	↗
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	3,4	3,7	-1,4	0,9	0,0	→

Viihde ja virkistys

Kulttuuri- ja viihdetoiminta, Kulttuurilaitosten toiminta, Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut, Urheilutoiminta, huvi- ja virkistyspalvelut

Liikevaihdon kehitys notkahti vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotannon määrä supistui poikkeuksellisesti. Henkilöstömäärä alan yrityksissä on kasvanut kiitettävää vauhtia. Uusia yrityksiä toimialalle syntyy noin tuhat vuodessa.

Liikevaihdon kasvu pysähtyi

Viihde- ja virkistyspalvelujen liikevaihto kasvoi vuoden ensimmäisellä puoliskolla viisi prosenttia vuodentakaiseen nähden. PALTAn ennusteissa liikevaihdon kasvun ennakoidaan pysähtyneen vuoden kolmannella neljänneksellä vajaan prosentin tuntumaan. Notkahdus lienee enemmänkin satunnaisvaihtelua kuin pysyvämpi suhdannekäännös.

Työllisten määrä on kasvanut yrityksissä

Viihde- ja virkistyspalveluyritysten työllisten määrä on vuoden 2000 jälkeen kasvanut reilulla 6000 henkilöllä eli noin 68 prosenttia. Ripeintä kasvu on viime aikoina ollut liikuntapalveluja tarjoavilla toimialoilla.

Alalle on viime vuosina perustettu uusia yrityksiä selvästi palvelualojen keskiarvoa nopeammin. Toimialan yrityskehityksestä suurin työllistäjä on huvi- ja virkistyspalvelut. Liikevaihtoa tuottaa eniten rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut.

Kaiken kaikkiaan huvi- ja virkistyspalvelut työllistävät noin 50 000 henkeä ja alan yritykset vajaan 16 000 henkeä.

Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle. %

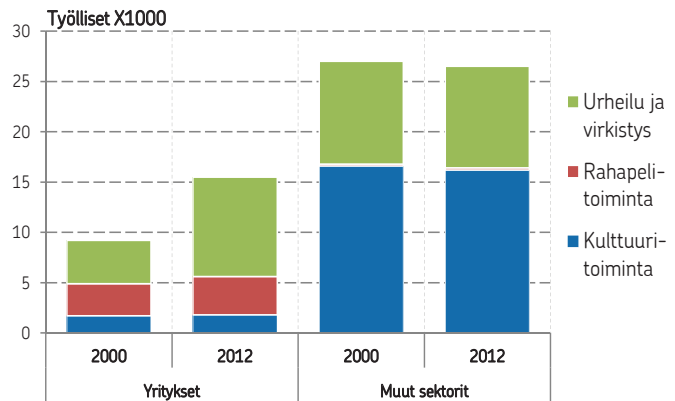
	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
Liikevaihto	4,4	-1,3	4,1	6,5	-1,5	↗
Hinnat	3	3	4	4	3	
Tuotanto	1	-4	0	3	-4	

"Kaupan ja palveluiden heikko kysyntä kätkee taakseen myös suuren rakenteellisen muutoksen. Kysyntä siirtyy netti- ja mobiilikanaviin ennennäkemätöntä vauhtia."
Juha Koponen / Veikkaus Oy, toimitusjohtaja

Viihde- ja virkistyspalvelujen liikevaihto on kasvanut viime vuosina tasaisesti.

Viihde- ja virkistyspalveluissa varsinkin yritys sektorin työllisten määrä on kasvanut.

Yritykset työllistävät toimialan työllisistä noin kolmanneksen. Vielä edellisellä vuosikymmenellä osuus oli vain neljänneksen.

Julkinen sektori työllistää yhä neljänneksen Suomen työllisistä. Yksityisten palvelualojen työllisten määrän kasvu on pysähtynyt. Erikoistuminen mahdollistaa tukitoimintoja tuottavien toimialojen kasvun.

Julkinen sektori Suomessa yhä suuri työllistäjä

Julkinen sektori työllistää Suomessa yhä yli 600 000 henkilöä eli neljänneksen koko maan työllisistä. Nämä henkilöt työskentelevät lähes yksinomaan palvelualoilla. Palvelualojen (pl. kauppa) henkilöstöstä 40 % työskentelee julkisella sektorilla, heistä kaksi viidesosaa muilla toimialoilla kuin koulutus- ja hyvinvointipalveluissa.

Yksityisten palvelujen työllisten määrän kasvu pysähtynyt

Yksityisten palvelujen (HJLMNRS) työllisten määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana kasvanut keskimäärin 2 prosenttia, eli runsaalla 10 000 henkilöllä vuodessa. Kuluvana vuonna kasvun ennakoidaan kuitenkin pysähtyneen ja työllisten määrän jopa hieman supistuvan.

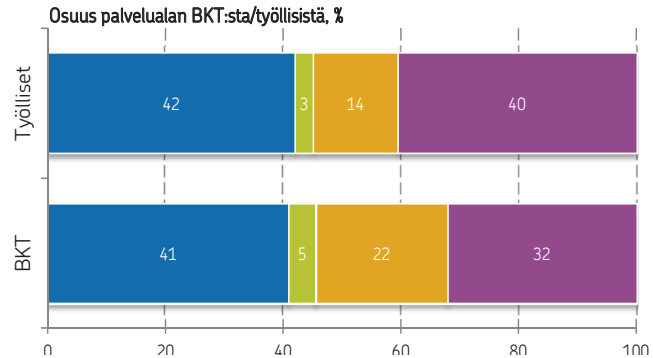
Tekniset huolto- ja kunnossapitopalvelut ovat kiinnostava kansainvälistyvä ala

Talouden toimijoiden erikoistuminen on viimeisen vuosikymmenen aikana voimistunut. Erikoistuminen ja alihankintaverkostojen rakentaminen on edesauttanut yrityksiä keskittymään ydintoimintoihinsa. Toisaalta se on luonut myös uutta liiketoimintaa huolto- ja kunnossapitopalvelujen kaltaisille aloille, joissa liiketoimintojen keskittäminen pienemmälle joukolla yrityksiä on mahdollistanut uusien palvelukonseptien tuotteistamisen ja kansainvälistymisen. Alan kehityksen seuraaminen on toistaiseksi kuitenkin melko haastavaa, sillä toimialaluokituksessa kyseiset yritykset ovat hajautettu pitkin luokitusta sen perusteella minkä alan koneita tai tuotantolaitoksia ne ylläpitävät.

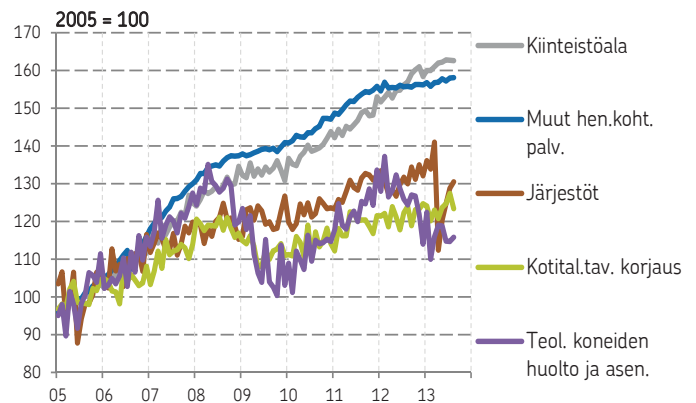
Liikevaihdon vuosimuutokset sekä ennuste kolmannelle ja viimeiselle neljännekselle. %

	III/12	IV/12	I/13	II/13	III/13	IV/13
33 Koneiden ja laitteiden korjaus ja asennus	0,9	-6,1	-12,1	-8,5	-7,3	↗
68 Kiinteistöalan toiminta	5,5	6,4	4,5	5,7	4,5	→
5 Muu palvelutoiminta	0,0	1,3	0,6	0,8	2,0	→
94 Järjestöt	-2,1	0,6	5,4	-4,7	0,0	↗
95 Kotitaloustavar. ym. korjaus	0,4	4,2	-1,1	3,6	2,5	→
96 Muut henk.koht. palvelut	0,6	0,7	-0,6	1,8	2,0	→

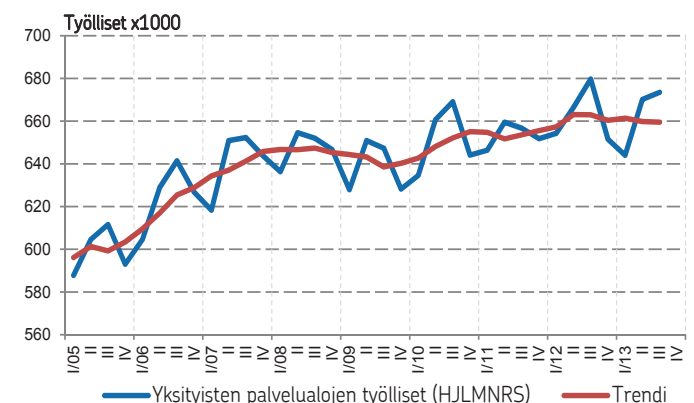
Julkisyhteisöt kattavat yhä 40 % palvelualojen (pl. kauppa) työllisistä (2012). Hallinto kattaa julkisen sektorin työllisistä 32 % ja koulutus ja terveydenhuolto 60 %.

Kehitys eri kaksinumeroisen toimialojen välillä vaihtelee voimakkaasti.

Palvelujen (HJLMNRS) työllisten määrän (kaikki sektorit yhteensä) kasvu on pysähtynyt.

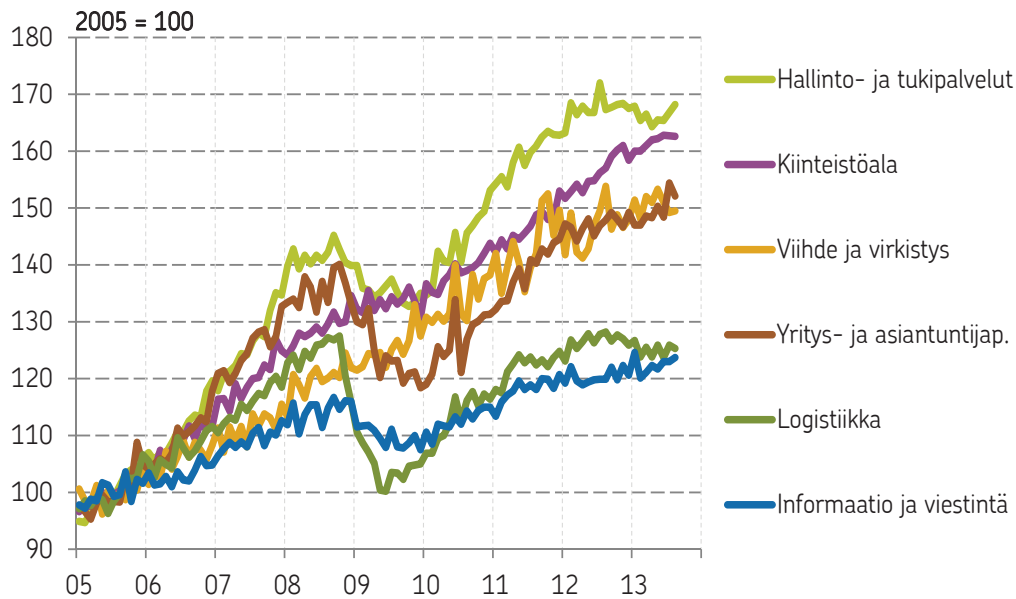

"Maintpartner on kasvanut erittäin hyvin esimerkiksi Puolassa. Kotimaassa kehitettyjen tehokkaiden toimintatapojen ja palvelukonseptien ansioista yhtiö on pystynyt saamaan merkittävää kasvua suoraan Euroopan kasvavilta markkinoilta."

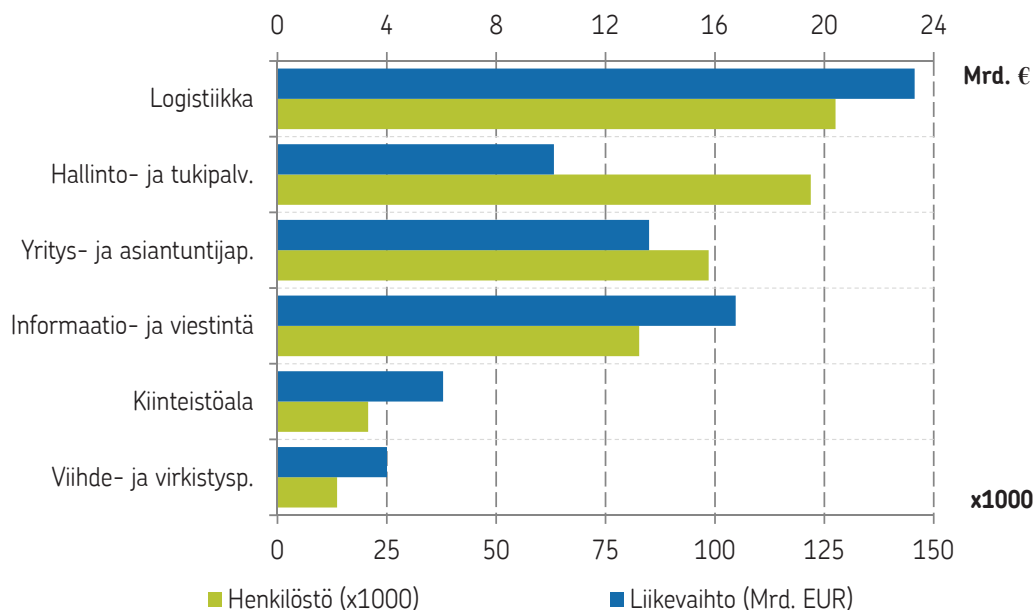
Tuomo Rönkkö / Maintpartner Oy, hallituksen puheenjohtaja

Toimialojen keskinäinen vertailu

Liikevaihdon kehitys eri palvelutoimialoilla.

Liikevaihdon arvo ja henkilöstön määrä eri palvelualojen yrityksissä vuonna 2012.

PALTAn ennustekehikko ja tausta-aineisto

Toimialoitteiset liikevaihtoennusteet pohjautuvat ekonometrisen monimuuttujamallin tuloksiin yhdistettynä asiantuntija-arvioihin. Liikevaihdon kehitystä selittävinä muuttujina käytetään toimialoitteita merkityksellisiä makrotalouden indikaattoreita sekä ennakoivia yrityskselyitä. Ennusteiden tarkkuus paranee karkeinta toimialatasoa kohti. Ennustevirheet ovat vaihdelleet 0,2–0,5 prosenttiyksikön välillä.

Suhdannekatsoituksen tausta-aineistona käytetään muun muassa Tilastokeskuksen yritysrekisterin, liiketoiminnan kuukausikuvaajien, kansantalouden tilinpidon, tuotannon suhdannekuvaajan, tuottaja- ja kuluttajahintaindeksien sekä työvoimatutkimuksen tietoja. Ennakoivina indikaattoreina käytetään muun muassa EK:n ja Euroopan komission suhdannebarometriaineistoa sekä kuluttajabarometrin tietoja.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Eteläranta 10 6. krs, PL 62, 00131 Helsinki

Vaihde 020 595 5000, Faksi 020 595 5001

www.palta.fi | info@palta.fi